

De Boekenhalle

Recensies en signalementen

Frans / Frankrijk

Daniel PÉCHOIN, Bernard DAUPHIN. *Dictionnaire des difficultés du français*. – Paris, Larousse (België: via Vivendi Universal Publishing Services Benelux, Wavre), 2001, 23,5 x 15, gekart., XXVIII-659 p., ISBN 2-03-532056-9, € 20,50. EXPRESSION.

Het naslagwerk¹ neemt in het aanbod van de Parijse uitgever de rol over van de in 1956 verschenen en vaak herdrukte *Dictionnaire des difficultés de la langue française* van Adolphe V. Thomas.² Het lexicon van Péchoin en Dauphin is een totaal nieuw werk dat Franstaligen en studenten Frans houvast wil geven, vooral na de recente commotie i.v.m. de spelling.

Aangezien er op de boekenmarkt verschillende soortgelijke werken beschikbaar zijn, zullen onze lezers zich de vraag stellen op welke punten de nieuwkomer verschilt van de andere «Dictionnaires des difficultés». Het eigenlijke lexicon wordt voorafgegaan door de *Rectifications de l'orthographe* (Conseil supérieur de la Langue française) zoals ze in 1990 in het Franse Staatsblad verschenen, en gevolgd door een beknopte grammatica van bijna veertig bladzijden en een handig overzicht van de werkwoordsvervoeging in vijftien negentig tabellen. Door de opname van een minispraakkunst konden de auteurs voor verschillende ingangen³ volstaan met een verwijzing naar dit onderdeel, zodat het lexicon, in tegenstelling tot het naslagwerk van J. Hanse en D. Blampain, weinig artikelen over grammaticale items bevat.

Door deze aanpak konden de auteurs enorm veel trefwoorden behandelen. Behalve de voorspelbare problemen rond speciale meervoudsvormen, het genus, vervoegingsperiodes en termen die al dan niet met een liggend streepje geschreven worden, krijgt de woordkeuze heel wat aandacht in artikelen zoals *accoster* (vs. *aborder*), *inculper* (dat de plaats ruimde voor *mettre en examen*) en *mégalomane* (vs. *mythomane*). Het boek staat stil bij heel wat anglicismen waarvoor de Franse bevoegde overheid – vaak met weinig succes – puristische substituten heeft gelanceerd. De samenstellers hanteren vaak het criterium «taalniveau» bij de keus van het meest geschikte woord en besluiten geregeld artikelen met een aanbeveling.

Ofschoon het naslagwerk vooral bedoeld is voor gerichte consultaties, kunnen gevorderde studenten en romanisten er al lezend en grasduinend heel wat in opsteken. Zouden al onze lezers weten dat *l'après-guerre* mannelijk of vrouwelijk is en met liggend streepje gespeld wordt terwijl *l'après guerre froide* vrouwelijk is en geen *traits d'union* bevat? Welk Frans substituuat dient gebruikt voor *building*? Uiteraard *immeuble*, maar m.b.t. de zakenwijk ten westen van Parijs zal men naar *les tours de la Défense* verwijzen... Het

¹ Eerste uitgave in een gelijknamige reeks «Expression» (kleiner formaat) onder de titel *Dictionnaire des difficultés du français d'aujourd'hui* (*ibid.*, 1998, ISBN 2-03-340908-2).

² Deze titel is nog slechts verkrijgbaar in de economische reeks «Références» van dezelfde uitgever.

³ Bijv. *adjectif (accord de l')*, *participe passé (accord du)*, *punctuation*.

nieuwe naslagwerk bevat in vergelijking met soortgelijke publicaties voldoende nieuwe informatie om de aankoop door bibliotheken te verantwoorden en zeker ook door gebruikers die beroepshalve taalproblemen snel en doeltreffend moeten oplossen.

Claire MIQUEL. *Woordenschat in gebruik. Frans. Leer- en oefenboek*. Nederlandse bewerking: Jeanine Roos. Illustratie: Marc Fersten. – Amsterdam/Antwerpen, Intertaal, 2002, 26 x 19, 184 p., ISBN 90-5451-439-6, € 19,90.

De publicatie reikt beginners met een basiskennis Frans het basisvocabulaire (ca. 1 625 termen) en de courante «actes de parole» aan. Het leermiddel bestaat uit achtentwintig thematische hoofdstukken van vier of zes pagina's; het informatieve gedeelte, met verhelderende tekeningen, op de linkerpagina en het gevarieerde oefenmateriaal⁴ op de rechterbladzijde vormen een uitgebalanceerd geheel, met een minimaal gebruik van het Nederlands.⁵ De correctiesleutel is achter in het boek opgenomen, net vóór de alfabetische «index» van alle woorden.⁶

Dit op het hedendaagse taalgebruik afgestemde *Leer- en oefenboek* bevat heel wat praktische formules en woordverbindingen.⁷ Diverse «remarques grammaticales», «remarques culturelles» en «remarques sociologiques» betreffen interessante weetjes of wijzen de leerling op mogelijke struikelblokken. De auteur vestigt geregeld de aandacht op het onderscheid dat dient gemaakt tussen formeel en informeel taalgebruik, naargelang van de situatie of de gesprekspartner(s).

Het praktijkgerichte leermiddel is zeer geschikt als snelcursus vocabulaire,⁸ ook voor leerlingen die een achterstand moeten wegwerken.⁹

Marc VION. *Perfide Albion! Douce Angleterre! L'Angleterre et les Anglais vus par les Français du XIVe siècle à l'an 2000*. – Saint-Cyr-sur-Loire, Éditions Alan Sutton, 2002, 23 x 15,5, 317 [+ XVI] p., ISBN 2-84253-588-X, € 23.

Van de Honderdjarige Oorlog tot de val van Napoleon hebben Frankrijk en Engeland geregeld in de clinch gelegen, niet alleen op het slagveld maar ook in een economische strijd met de hegemonie over zeeën en koloniën als inzet. Het kan dan ook geen verbazing wekken dat de Fransen, tot vandaag, niet onverschillig konden blijven tegenover de Britten en, vanuit het andere standpunt, dat de Engelsen lang met de Europese gedachte geworsteld hebben.

⁴ Aanvullen, combineren, omzetten, de volgorde preciseren, «welk item past er niet in de rij?», raadsels, meerkeuzevragen, antoniemen zoeken, enz.

⁵ Het boek is een licentie-uitgave van *Vocabulaire progressif du français* (Parijs, CLE International, 2002). De titels worden in het Frans en het Nederlands gegeven. De korte «remarques» (v. *infra*) zijn vreemd genoeg in het Nederlands gesteld.

⁶ Het register vermeldt de vindplaats, de woordsoort, en desgevallend het genus van de termen. De Nederlandse vertaling is in kolommen naast de Franse woorden ondergebracht (praktisch voor zelftests).

⁷ Bijv. *Ce jambon est à combien? On peut payer par prélèvement automatique? Il a pris un ticket à l'horodateur resp. un fauteuil roulant, le voyage organisé.*

⁸ Het boek kan in lesverband of thuis worden gebruikt bij het leren, herhalen of opfrissen van de Franse woordenschat.

⁹ Het boek verdient aanbeveling voor jongeren uit het buitenland die op de leeftijd van het tweede, het derde, het vierde... jaar S.O. in een school in Vlaanderen terechtkomen. Voor dit publiek is begeleiding (door een mentor of leraar) wenselijk voor het aanleren c.q. bijsturen van de uitspraak.

In *Perfide Albion! Douce Angleterre!* bestudeert Marc Vion de houding en de gevoelens die invloedrijke Fransen in de loop de eeuwen voor of tegen Engeland gekoesterd hebben. Het boek steunt op talloze getuigenissen in het oeuvre van schrijvers en intellectuelen, op reisverslagen en het relaas van diplomaten. De in een katern gegroepede illustraties brengen verschillende markante momenten in beeld. De krachtlijnen van het werk, zoals we ze hier weergeven, verdoezelen uiteraard de complexiteit van het gegeven.

De middeleeuwse militaire conflicten tussen de twee machten voedden een wijdverbreide anglofobie. Vanaf de XVIIde eeuw luidde de belangstelling van Franse schrijvers en intellectuelen voor het werk van Engelse geleerden zoals Locke en Newton een kentering in. Gezaghebbende Franse verlichte denkers spraken zich lovend uit over het Britse staatsbestel en schiepen mede het klimaat waarin *anglofilie* kon gedijen. De meningen en gevoelens bleven evenwel verdeeld. Schrijvers zoals Loti en Claudel kunnen, ondanks hun bereidheid, bezwaarlijk als anglofiel beschouwd worden. Die benaming is echter wel van toepassing op figuren als Stéphane Mallarmé, leraar Engels overigens, die in Londen huwde, en Jules Verne, die verschillende van zijn verhalen in het industriële Groot-Brittannië situeerde. Dichter bij ons staat André Maurois, die met *understatement* en tussen de regels voelbare hoffelijkheid de juiste toon vond om in verschillende van zijn werken de Britse of Angelsaksische toer op te gaan.

In de studie komen talrijke schrijvers en protagonisten aan het woord¹⁰ zodat het boek getelijk een rijke bloemlezing is.

Chrystel MANFREDI-MATRINCE. *Qui et où? Sur la trace des célébrités. Paris & sa région.* – Aix-en-Provence, Adcan Édition, 2001, 23 x 16, [XI-] 476 p., ill., ISBN 2-9516572-0-X, € 23.

Chrystel MANFREDI-MATRINCE. *Qui et où? Sur la trace des célébrités. Régions de France.* – Aix-en-Provence, Adcan Édition, 2002, 23 x 16, [XI-] 868 p., ill., ISBN 2-9516572-5-0, € 35.

De met hippe kleurenfoto's geïllustreerde publicaties brengen de lezer naar plaatsen waar beroemdheden van vroeger en nu belangrijke momenten of periodes van hun privé- of beroepsleven doorbrachten c.q. doorbrengen.

Het boekdeel over de Franse hoofdstad en omgeving overloopt systematisch straten en pleinen van de diverse Parijse arrondissementen en van de gemeenten uit de omgeving. Geboortehuizen van schrijvers, chansonniers en modeontwerpers, restaurants waar politici en kunstenaars geregeld verschijnen, schildersateliers, hotels waar illustere koppels verbleven, bescheiden zalen of wereldberoemde schouwburgen waar zangers of acteurs debuteerden of uiteindelijk doorbraken, lagere en middelbare scholen met beroemde oud-leerlingen passeren de revue in *Qui et où?*

Het is een omvattend overzicht waarin voorts zulke uiteenlopende personages als gekroonde hoofden, denkers, dansers, tv-sterren, componisten, industriëlen, podium-

¹⁰ Behalve de reeds vermelde, Froissart, Eustache Deschamps, Alain Chartier, Philippe de Commines, Du Bellay, Ronsard, Saint-Amant, Théophile de Viau, Saint-Évremond, Saint-Simon, Voltaire, Montesquieu, Diderot, Marivaux, J.-J. Rousseau, Beaumarchais, Abbé Prévost, L.-S. Mercier, Chateaubriand, Tocqueville, V. Hugo, Nodier, Stendhal, Vigny, Balzac, Nerval, Michelet, Vallès, Maupassant, Verlaine, O. Mirbeau, Saint-John Perse, Bernanos, Proust, P. Mac Orlan, L.-F. Céline, A. Gide, J. Green, Daninos, Prévert en vele andere.

kunstenaars, sportlui, trainers, generaals, meesterkoks, humoristen, cineasten en mannequins aan de orde komen. Af en toe komen zelfs misdadigers en terroristen ter sprake! In dit bruisende overzicht staan verschillende uitvoerige *excursus* langer stil bij regelrechte beroemdheden, zoals Baudelaire, Proust, Georges Brassens, Victor Hugo en... Landru. Het boek belicht enkele minder bekende musea¹¹ en neemt de lezer bij de hand op verschillende begraafplaatsen, waaronder de obligate Père-Lachaise.

Door de indeling en de systematische opgave van de nabijgelegen metrostations is het boekdeel over Parijs en omgeving tevens een heuse gids. Weetgierige lezers en reisleiders met oog voor het belangrijke detail kunnen er heel wat culturele achtergrondinformatie en aansprekende *realia* over de jet set in opdoen.

In het volume *Régions de France* komen de overige departementen, in de vertrouwde volgorde van 01-Ain tot 90-Territoire de Belfort, de overzeese gebieden en zelfs Monaco aan de orde. De informatie wordt op dezelfde manier gebracht als in het zo-even besproken boekdeel over de Parijse regio. Aangezien de hoofdstad heel wat talent aantrekt, ligt het voor de hand dat het volume over *Régions de France* verhoudingsgewijs meer geboorteplaatsen en buitenverblijven van beroemde personages evoceert. De lokaliteiten die het uitvoerigst aan bod komen zijn enkele metropolen, zoals Marseille en Lyon, mondaine badsteden, wintersportcentra en kunstenaarsdorpen met een blijvende uitstraling. Ten behoeve van reizigers wordt de ligging van de kleinere gemeenten gepreciseerd. De *excursus* in dit volume hebben betrekking op o.m. Toulouse-Lautrec, postbode Cheval en zijn Palais Idéal, Pagnol en Charles Trenet.

Beide boeken worden besloten door twee uitgebreide registers, nl. van persoons- en plaatsnamen. De duizenden verwijzingen¹² geven een overtuigend beeld van de rijkdom van de gebundelde informatie. Wie een en ander wil uitdiepen, kan terecht op de website www.quietou.com: gezonde nieuwsgierigheid wordt er beloond met gegarandeerd surfplezier...

Spaans

Jean-Pierre ARGHIRUDIS. *Iladi. Français-espagnol. Francés-español. Les verbes de chaque jour, des p'tites phrases pleines de verbes: le livre du dialogue. Los verbos de cada día, frasecillas llenas de verbos: el libro del diálogo.* Adaptation en espagnol Luis Aparicio, Camila García, Valérie Cordier, Lamia Badr, Maria Adell-Thomas. – Durningen (Bas-Rhin), Iladi (Association Éditeur), 2002, 21,5 x 15,5, 300 p., ISBN 2-9518466-3-0, € 19.

Het beginsel klinkt logisch en vertrouwd: wie vlot met de werkwoorden omspringt, krijgt vlugger en vlotter gezegd wat hij te vertellen heeft. Om mensen van alle leeftijden deze vlotheid bij te brengen stelde J.-P. Arghirudis een praktisch opgevatte gids voor het Spaanse werkwoord samen.

De publicatie behandelt een tachtigtal vaak gebruikte verba in evenveel afzonderlijke rubrieken. Elke unit bestaat uit een vervoegingstabel m.b.t. de essentiële wijzen en tijden¹³ die telkens vier bladzijden inneemt. Daarop volgen vier pagina's als uit het leven gegrepen voorbeeldzinnen ter illustratie. De tabellen en de voorbeeldzinnen worden

¹¹ Zoals het piepkleine musée Édith Piaf of het museum dat aan de kerstman gewijd is.

¹² Meer dan zeventuizend vijfhonderd persoonsnamen voor de twee delen samen!

¹³ We bedoelen hiermee zowel de courant gebruikte modi en tempora als de stamtijden waarmee men de hele vervoeging kan opbouwen.

systematisch in het Frans vertaald. Zoals de titel suggereert, is de publicatie tweetalig, waarbij de Franse linkerkolom voortdurend naar de Spaanse rechterkolom refereert. De contrastieve aanpak komt het inzicht ten goede; de lay-out met twee kolommen nodigt overigens uit tot zelftests.

De met grappige tekeningen geïllustreerde uitgave vormt een praktische leerhulp die naast om het even welke methode gebruikt kan worden en die in een later stadium een degelijke opfrisbeurt kan begeleiden.¹⁴

Marc LAZCANO. *Vocabulaire espagnol. Économie, politique, société.* – Paris, Nathan, 2001, 24 x 17, VIII-191 p., ISBN 2-09-191190-9, € 18. Collection FAC.

Het leermiddel is de heruitgave van een gelijknamig boek dat voordien bij Dunod verscheen. De bedoeling van de auteur was om de basiswoordenschat Spaans van studenten en beroepsmensen concentrisch uit te breiden met op het hedendaagse leven afgestemde termen en uitdrukkingen. Hij brengt die in een zeventigtal hoofdstukken over evenveel aspecten uit het dagelijkse leven, bijv. verzekeringen, bankzaken, film, drugs, belastingen, de pers, openbaar vervoer. Er zijn afzonderlijke hoofdstukken ingelast i.v.m. tussenwerpsels incl. onomatopoeën en het gebruik van de voorzetsels. Van elk item wordt het Franse equivalent gegeven, zodat de student of autodidact zijn kennis kan toetsen. De afwisseling van reeksen woorden en voorbeeldzinnen zorgt voor wat variatie.

Het aangereikte corpus vormt een representatieve en bruikbare keus vocabulaire en idioom, al dient hieraan toegevoegd dat de student die grondigheid nastreeft, wat op zijn honger zal blijven. Daarenboven komen diverse gebieden (huren van een woning, vakbonden) helemaal niet aan de orde. Voor Nederlandstalige romanisten biedt deze *Vocabulaire espagnol* het voordeel dat het tegelijk als leermiddel Spaans en als opfrisbeurt Frans gebruikt kan worden.

Europa

Droomsteden van Europa. Plattegronden - Bezienswaardigheden - Festivals - Theaters - Hotels - Restaurants. Vertaling: Wybrand Scheffer, Hans Wismeijer. – Den Haag, ANWB (België: via Lannoo, Tielt), 2002, 29 x 23, gekart., 479 p., ISBN 90-18-01659-4, € 39,95.

Het met talrijke kleurenfoto's geïllustreerde boek is tegelijk gids en «Bildband» over vijfendertig Europese «droomsteden», waarvan acht in Romaans taalgebied, nl. Barcelona, Florence, Lissabon, Madrid, Nice, Parijs, Rome en Venetië. Voorts zijn er enkele steden, nl. Brussel, Luxemburg en Straatsburg, waar het Frans uiteindelijk de dominante cultuurtaal of de officiële taal *tout court* geworden is. De overige centra omvatten zowel bekende traditionele reisbestemmingen (Amsterdam, Athene, Londen, Salzburg, Wenen, Berlijn, Istanbul) als nieuwe trekpleisters in Noord- en Oost-Europa (Stockholm,

¹⁴ Het boek kan rechtstreeks bij de uitgever (Iladi AE – M. Jean-Pierre Arghirudis – 29, rue du Fairmont – F-67270 Durningen, fax 00 33 (0)3 88 84 51 67, e-mail arjp@wanadoo.fr) besteld worden; de verzendingskosten bedragen momenteel vier euro.

Krakau).¹⁵

De projectleiding opteerde voor een collectieve publicatie. Ieder van de meer dan dertig auteurs nam één of hooguit enkele steden voor zijn rekening zodat hij op vertrouwd terrein blijft en met kennis van zaken de lezer wegwijs maakt in zijn droomstad. De steden komen alfabetisch aan de beurt in hoofdstukken van tien tot zestien bladzijden die achtereenvolgens de geschiedenis, de economische en culturele functie van de plaats en de belangrijkste bezienswaardigheden incl. musea behandelen. Plaatsgebonden aspecten komen aan de orde in duidelijk herkenbare rubrieken (bijv. Amsterdam als metropool van jeugdcultuur, Jugendstil op zijn Catalaans in Barcelona, Edinburgh als festivalstad, Florence als modecentrum) alvorens alle behandelde monumenten en sites van de besproken stad onder de titel «in één oogopslag» op een rijtje gezet worden. Na een genummerde overzichtslijst volgt een meer dan paginagrote plattegrond waarop alle geïnventariseerde plaatsen gesitueerd worden met dezelfde nummers én de ondersteuning van een kring van kleurenfoto's. Een aantal supplementaire parcours verkennen de ruime omgeving.¹⁶ Voor iedere stad volgen nog twee bladzijden tips en een selectie adressen van restaurants, hotels, uitgaansgelegenheden en typische winkels.

Droomsteden van Europa brengt de lezer naar bestemmingen die doorgaans niet in één publicatie voorgesteld worden. De perfect op elkaar inspelende tekst en illustraties verstrekken veelzijdige informatie ten behoeve van cultuurliefhebbers en van levensgenieters die er inspiratie kunnen opdoen voor wekenlang reisplezier.

Lectuurnotities. P. 68 (bij bezienswaardigheid nr. 30): lees *de neoromaanse kerk* i.p.v. *de neoromantische kerk*; p. 108-119: Brusselse straatnamen (place Loise [sic], Petit Sablon, de Sablon-pleinen, rue des Sables, rue du Fossé aux Loups, enz.), diverse sites en bezienswaardigheden (Notre Dame de la Chapelle, de Bibliothèque Royale Albert I [sic], Palais des Beaux Arts) worden meestal alleen in het Frans opgegeven, terwijl er ruim bekende Nederlandse equivalenten voorhanden zijn.

Hugo Sonnevile

¹⁵ De overige behandelde steden zijn Dublin, Edinburgh, Brugge, Zürich, Bern, Hamburg, München, Kopenhagen, Dresden, Praag, Boedapest, Sint-Petersburg, Helsinki, Oslo en Moskou.

¹⁶ Bijv. trips naar diverse kunststeden rond Madrid, uitstapjes in de lagune van Venetië.